

01.08.2013

Informacja o aktualnej sytuacji na rynku zbóż

AKCEPTUJĘ
PODSEKRETARZ STANU
Tadeusz Natomiast

1. Zbiory

W meldunku z 29 lipca br. GUS wstępnie szacuje, że powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. wynosi około 6,7 mln ha, z tego:

- pszenicy ponad 2,1 mln ha,
- żyta około 1,2 mln ha,
- jęczmienia ponad 0,8 mln ha,
- owsa ponad 0,4 mln ha,
- pszenżyta około 1,2 mln ha,
- mieszanek zbożowych około 1,0 mln ha

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi udział powierzchni zbóż ozimych wynosi 65,6 %, a udział powierzchni zbóż jarych to około 34,4 %. W porównaniu do średniej powierzchni z lat 2006 –2010 udział powierzchni zbóż ozimych zwiększył się o 6,9 %, natomiast o tyle samo zmniejszył się udział zasiewów zbóż jarych.

Wstępnie szacuje się, że plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 35,3 –37,4 dt/ha, tj. w porównaniu do średniej z lat 2006-2010 więcej o 3,9 –6,0 dt/ha (o 12,4% –19,1%).

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 23,7 – 25,1 mln t, tj. od 1,3 mln t (o 5,0%) mniej do około 0,2 mln t (o 0,7%) więcej w porównaniu do średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Plony zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 37,8–40,2 dt/ha, tj. o 3,5–5,9dt /ha (o 10,2% - 17,2%) więcej od średnich plonów z lat 2006 –2010. Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych według szacunku wstępnego w 2013 r. przedstawiają się następująco:

- pszenica 44,4 – 47,0 dt/ha,
- żyto 28,5 – 30,8 dt/ha,
- jęczmień 40,4 – 42,0 dt/ha,
- pszenżyto 36,9 – 39,0 dt/ha,
- mieszanek zbożowe 30,7 – 34,0 dt/ha.

Zbiory zbóż ozimych wstępnie wyszacowano na 16,6–17,7 mln t, w tym:

- pszenicy na 8158,0 – 8635,7 tys. t, tj. o 37,1%-45,1% więcej niż w 2012r., żyta na 3280,1– 3544,8 tys. t, tj. o 13,6 % - 22,7 % więcej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 847,0 – 880,5 tys. t, tj. o 44,6 % - 50,4 % więcej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 3883,7– 4104,7 tys. t, tj. o 38,3 % - 46,2 % więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- mieszanek zbożowych na 451,4 – 499,9 tys. t, tj. o 64,4 % - 82,1 % więcej niż w 2012 r.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 30,5 – 32,2 dt/ha, tj. o 3,1 – 4,8 dt/ha (o 11,3 % - 17,5%) więcej od średnich z lat 2006 –2010. Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych według szacunku wstępnego w 2013 r.

przedstawiają się następująco:

- pszenica 34,2 –35,2 dt/ha,
- jęczmień 33,4 –34,4 dt/ha,
- owies 27,1 –28,1 dt/ha,
- pszenżyto 30,4 –31,4 dt/ha,
- mieszanki zbożowe 29,1 –32,0 dt/ha

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 7,0– 7,4 mln t, w tym:

- pszenicy na 918,3 – 945,2 tys. t, tj. o 65,4% - 64,4% mniej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 2020,8 – 2081,3 tys. t, tj. o 43,8% - 42,1%mniej od zbiorów ubiegłorocznych,
- owsa na 1180,9 – 1224,5tys. t, tj. o 19,6% -16,6% mniej w porównaniu do zbiorów z 2012 r.,
- pszenżyta na 384,7 – 397,3tys. t, tj. o 29,0% - 26,6% mniej niż w roku ubiegłym,
- mieszanek zbożowych na 2540,3 – 2793,4 tys. t, tj. o 30,3% -23,4% mniej niż w 2012 r.

2. Aktualne ceny zbóż i prognozy rynkowe

Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w dniach 21-28.07.2013 r. za pszenicę konsumpcyjną w skupie płacono średnio 792 zł/t o 7,2% mniej niż przed tygodniem. Przeciętna cena żyta konsumpcyjnego wynosiła 434 zł/t i była 22,8% niższa niż tydzień wcześniej. Średnia krajowa cena jęczmienia paszowego ukształtowała się na poziomie 637 zł/t w stosunku do ubiegłego tygodnia tańsze o 3%. Natomiast cena kukurydzy ukształtowała się na poziomie 832 zł/t i była niższa o 1,2% od notowań sprzed tygodnia.

Porównanie aktualnych cen wybranych zbóż w przedsiębiorstwach z cenami w analogicznym okresie roku 2011 i 2012

TOWAR	Rodzaj towaru	2013-07-28	2012-07-29	2011-07-31	Zmiana ceny [%] w 2013r. w stos. do lat:	
					2012r.	2011r.
Pszenica	<i>konsumpcyjna</i>	792	920	833	-14,0	-5,0
	<i>paszowa</i>	760	925	807	-17,8	-5,8
Żyto	<i>konsumpcyjne</i>	434	790	685	-45,1	-36,7
	<i>paszowe</i>	458	762	697	-39,8	-34,2
Kukurydza	<i>paszowa</i>	832	942	982	-11,6	-15,3

Istniejące mechanizmy Wspólnej Polityki Rolnej możliwe do zastosowania na rynku zbóż.

Producenci rolni uprawiający zboże w Polsce jak i innych krajach Unii Europejskiej funkcjonują na jednolitym rynku regulowanym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Głównymi elementami systemu wsparcia producentów rolnych są:

- interwencyjne zakupy zbóż,

- wsparcie eksportu zbóż z wolnego rynku do krajów trzecich,
- ochrona celna przed importem z krajów trzecich
- dopłaty bezpośrednie.

Interwencyjne zakupy zbóż

Interwencyjny zakup zbóż wyprodukowanych we Wspólnocie, prowadzony jest w celu stabilizacji podaży oraz ich cen na rynku Wspólnoty. Działania interwencyjne prowadzone są przez agencje interwencyjne funkcjonujące w oparciu o ujednolicone dla całej Wspólnoty zasady od 1 listopada do 31 maja roku następnego. Zakupami interwencyjnymi są objęte pszenica zwyczajna, pszenica durum, jęczmień, kukurydza i sorgo. W Polsce zadania przewidziane dla agencji interwencyjnej realizuje Agencja Rynku Rolnego. W skupie interwencyjnym obowiązuje jednakowa cena dla wszystkich zbóż wynosząca 101,31 euro/t.

Zgodnie z nowymi zasadami, zakup zbóż wg ustalonej ceny interwencyjnej jest w ramach UE limitowany.

Od roku gospodarczego 2010/2011 w odniesieniu do n/w zbóż w skali całej Unii Europejskiej limity wynoszą:

- pszenica 3 mln ton,
- pszenica durum 0 ton,
- jęczmień 0 ton,
- kukurydza 0 ton,
- sorgo 0 ton.

Komisja Europejska może podjąć decyzję o kontynuowaniu mechanizmu interwencji publicznej wykraczającej poza ustalone limity, jeżeli wymaga tego sytuacja popytowo-podażowa na Wspólnotowym rynku zbóż. W przypadku przekroczenia limitu, KE podejmuje decyzję o ustaleniu współczynnika redukcji ilości. Po wykorzystaniu limitu ilości pszenicy zaoferowanej do interwencji, decyzją KE może zostać uruchomiony zakup pszenicy w ramach procedury przetargowej, który zostanie ogłoszony w Dzienniku Urzędowym UE.

Wsparcie eksportu zbóż z wolnego rynku do krajów trzecich

Do usuwania nadwyżek zbóż z rynku wspólnotowego oprócz podstawowego instrumentu, jakim jest skup interwencyjny, wykorzystywany jest również system wsparcia eksportu zbóż z wolnego rynku z zastosowaniem refundacji. Instrument ten uruchamiany jest przez Komisję Europejską na wniosek krajów członkowskich lub z własnej inicjatywy. W celu zastosowania tego instrumentu Komisja Europejska, zwykle na początku roku gospodarczego, otwiera przetarg ciągły na eksport zbóż z wolnego rynku z zastosowaniem refundacji eksportowych. Podmioty uczestniczące w przetargu składają oferty, w których określają ilość zboża, jaką zamierzają wyeksportować oraz wysokość refundacji, jaką chcą uzyskać w celu realizacji eksportu. W dotychczas realizowanych przetargach Komisja Europejska raz w tygodniu zbierała oferty przekazywane przez agencje interwencyjne krajów członkowskich a następnie na posiedzeniu Komitetu Zarządzającego ds. Zbóż określała maksymalny akceptowany poziom refundacji. Oferenci, którzy złożyli oferty wnioskując o refundacje na poziomie lub poniżej ustalonego dla danego przetargu częściowego mogą przystąpić do realizacji eksportu. Po zrealizowaniu eksportu odpowiednia agencja płatnicza wypłaca podmiotowi należną refundację.

Instrument wsparcia eksportu zbóż z wolnego rynku wspomaga zagospodarowanie nadwyżek zbóż na rynkach krajów trzecich oraz zapobiega ich podaży do magazynów interwencyjnych. Utrzymuje on tym samym ceny rynkowe w regionach Wspólnoty, z których zboże jest eksportowane, na poziomie wyższym od ceny interwencyjnej.

Ochrona celna przed importem z krajów trzecich

We wszystkich krajach Unii Europejskiej obowiązuje Wspólna Taryfa Celna, która ustala jednakowy poziom ochrony celnej wspólnego rynku. Cła na towary przywożone z państw trzecich do wszystkich państw członkowskich określone są na podstawie Wspólnej Taryfy Celnej, która zawiera zarówno jednolite stawki celne, jak również jednolitą nomenklaturę. W przypadku kukurydzy, żyta oraz pszenicy wysokiej jakości w ramach negocjacji WTO Wspólnota zobowiązała się, że ochrona rynku będzie zapobiegała importowi zboża tańszego niż 155 % obowiązującej ceny interwencyjnej.

Informacja o sytuacji na rynku rzepaku

1. Prognozowana wielkość zbiorów oraz ceny w sezonie 2013/2014.

Według meldunku GUS z 29 lipca br. szacuje się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w bieżącym roku wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o około 25% i wynosi około 0,9 mln ha. Zbiory rzepaku i rzepiku wstępnie oszacowano na 2,4 do 2,5 mln t, tj. od 28,8 do 38,2 % więcej od ubiegłorocznych.

Według danych GIJHARS od początku 2013 r. do końca lipca sprowadzono do Polski 52,7 tys. ton rzepaku, w tym z Ukrainy 50,8 tys. ton. W analogicznym okresie 2012 roku sprowadzono do Polski 183,1 tys. ton, w tym z Ukrainy 177,9 tys. ton. Oznacza to zmniejszenie importu o około 70%.

Dostępne dane nie tylko nie potwierdzają informacji o wzmożonym imporcie rzepaku, ale potwierdzają utrzymywanie się tendencji spadkowej. W lipcu br. roku przywieziono do naszego kraju 9,8 tys. ton rzepaku, w stosunku do 29,7 tys. ton w roku ubiegłym.

Odnotowana przez Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW cena nasion rzepaku w okresie 22-28 lipca br. wyniosła 1503 zł/t i była niższa od ceny ubiegłorocznej o ok. 26%.

Analizując sytuację na rynku krajowym należy uwzględnić jego powiązanie z rynkiem wspólnotowym i światowym. Ceny na rynkach światowych wykazują tendencję spadkową co przekłada się również na wysokość cen w kraju. Dziś cena rzepaku na giełdzie MATIF we Francji ukształtowała się na poziomie ok. 360,5 euro/t (ok. 1526 zł/t) w stosunku do ok. 364 euro/t (ok. 1545 zł/t) w poprzednim tygodniu.

W ubiegłym roku odnotowano rekordowo wysokie ceny transakcyjne w obrotach nasionami rzepaku. Korzystna koniunktura przełożyła się na decyzje produkcyjne rolników, w efekcie których w roku bieżącym w Polsce rzepak zbierany jest z areału około 930 tys. ha (największa powierzchnia zasiewów w historii uprawy rzepaku w naszym kraju). Ponadto ograniczenie przez przemysł paliwowy w całej Unii Europejskiej zapotrzebowania na estry oleju rzepakowego spowodowało nadwyżkę podaży nad popytem.

Na rynku rzepaku nie mają zastosowania instrumenty WPR (cena interwencyjna, refundacje eksportowe, kontyngenty). Stawka celna na przywóz nasion rzepaku z Ukrainy wynosi „0”. Międzynarodowy obrót rzepakiem odbywa się bez preferencji w ramach wolnego handlu.

W związku z informacjami napływającymi do resortu Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z prośbą o sprawdzenie możliwości wystąpienia zмовы cenowej przedsiębiorców prowadzących skup zbóż i rzepaku oraz podjęcie stosownych działań.

Minister zwrócił się także do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zapytaniem co do możliwości napłynięcia przez granicę polsko-ukraińską napromieniowanego rzepaku z rejonu Czarnobyla.

Według informacji RCB oraz MSW i Komendy Głównej Straży Granicznej każdy środek transportowy przekraczający naszą granicę jest poddawany kontroli całodobowej pod względem występowania promieniowania radiacyjnego. Przy ewentualnym wykryciu promieniowania przekraczającego dopuszczalne normy pojazd kierowany jest bezwzględnie do szczegółowej kontroli i nie ma on możliwości przekroczenia granicy. W ostatnim półroczu nie stwierdzono takich przypadków.

Opracowano:

w Departamencie Rynków Rolnych

Wydział UPC

Polski handel nasionami rzepaku w okresie I-V 2013

Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w pierwszych pięciu miesiącach 2013 roku wywieziono z Polski około 108 tys. ton nasion rzepaku w porównaniu do 32 tys. ton w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Wywóz nasion rzepaku z Polski					
I-V 2012r.			I-V 2013r.*		
Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]	Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]
OGÓŁEM	15 646	32 743	OGÓŁEM	59 068	108 002
Niemcy	13 890	29 127	Niemcy	55 429	101 975
Słowacja	1 668	3 467	Słowacja	1 772	3 443
Republika Czeska	47	100	Republika Czeska	777	1 625
Japonia	36	48	Węgry	762	826
Litwa	5	1	Austria	84	62
Austria	0	0	Łotwa	79	7
Irlandia	0	0	Estonia	64	8

W pierwszych pięciu miesiącach 2013 roku przywieziono do kraju 80 tys. ton nasion rzepaku co oznacza, że Polska była w tym okresie eksporterem rzepaku netto. Dla porównania w analogicznym okresie ubiegłego roku przywieziono 222,4 tys. ton nasion rzepaku.

Przywóz nasion rzepaku do Polski					
I-V 2012r.			I-V 2013r.*		
Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]	Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]
OGÓŁEM	101 844	222 464	OGÓŁEM	38 536	80 697
Ukraina	57 470	128 752	Ukraina	18 969	40 651
Litwa	14 797	32 686	Słowacja	6 430	13 444
Niderlandy	10 211	21 392	Republika Czeska	6 222	13 173
Republika Czeska	9 412	20 097	Litwa	5 527	11 452
Słowacja	2 263	5 643	Niemcy	825	634
Węgry	2 250	4 327	Kazachstan	519	1 250
Kazachstan	2 143	5 125	Niderlandy	30	74
Niemcy	1 885	1 566	Węgry	10	17
Mołdowa	920	2 006	Francja	3	1

W całym roku 2012 wywieziono z Polski 256,4 tys. ton nasion rzepaku. Dla porównania rok wcześniej wywieziono 137,2 tys. ton nasion rzepaku.

Wywóz z Polski nasion rzepaku w latach 2011-2012					
2011r.			2012r.		
Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]	Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]
OGÓLEM	61 335	137 221	OGÓLEM	122 278	256 425
Niemcy	50 077	114 847	Niemcy	113 153	238 761
Węgry	7 729	15 494	Republika Czeska	6 945	13 761
Republika Czeska	2 750	5 641	Słowacja	1 822	3 738
Słowacja	524	1 107	Francja	203	19
Francja	101	9	Japonia	87	117
Austria	77	31	Łotwa	47	4
Japonia	50	66	Belgia	14	25
Włochy	13	24	Litwa	6	1
Rumunia	6	1	Irlandia	1	0

W roku 2012 przywieziono do Polski 485 tys. ton nasion rzepaku w porównaniu do 442,2 tys. ton rok wcześniej. W roku 2012 przywóz realizowany był głównie z Ukrainy (335,6 tys. ton), Litwy (49,9 tys. ton), Rep. Czeskiej (34,9 tys. ton).

Przywóz nasion rzepaku do Polski w latach 2011 i 2012					
2011r.			2012r.		
Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]	Kraj	Wartość [tys. EUR]	Wolumen [tony]
OGÓLEM	221 200	442 274	OGÓLEM	238 680	485 293
Ukraina	108 319	234 127	Ukraina	153 405	335 638
Słowacja	28 055	57 471	Litwa	23 045	49 998
Niemcy	26 339	37 097	Republika Czeska	16 462	34 954
Litwa	22 953	50 023	Niderlandy	10 609	22 216
Wielka Brytania	8 912	18 283	Niemcy	10 492	3 846
Łotwa	8 244	15 355	Słowacja	10 397	22 323
Węgry	4 864	8 977	Francja	5 826	1 016
Republika Czeska	4 225	8 959	Węgry	4 233	6 885
Francja	3 812	606	Kazachstan	2 159	5 164

Opracowano:
w Departamencie Rynków Rolnych
Wydział UPC